

SVENSKA
OSTEOPATFÖRBUNDET

Europeisk standard för osteopatisk utbildning
och klinisk praxis

Svenska Osteopatförbundet (SOF)

Svenska Osteopatförbundet (SOF) grundades 1980 och är ett rikstäckande yrkesförbund för professionella osteopater.

SOF verkar för att säkerställa att de patienter som vänder sig till en osteopat erhåller högkvalitativ och säker vård. Genom sitt arbete i organisationerna EFO och FORE har SOF tillsammans med CEN tagit fram en ny europeisk standard för osteopatisk utbildning och praxis. Denna standard kommer att implementeras under kommande år och ligga till grund för medlemskap i förbundet.

Vi menar att osteopati är en distinkt vårdisciplin som bör ha en plats inom hälso- och sjukvård i Sverige. Att göra osteopati till ett mer tillgängligt vårdalternativ skulle i vår mening vara till gagn för både den enskilde patienten samt för övriga vårdgivare.

European Federation of Osteopaths (EFO)

EFO som grundades 1992 under namnet Registre Européen des Ostéopathes (REO) är ett europeiskt osteopatförbund med medlemmar (förbund) från 17 olika länder, varav SOF är ett. EFO som sammanslutning av osteopatförbund är erkänt av EU och är en demokratisk icke vinstdrivande organisation som endast arbetar med frågor som godkänts av dess medlemmar och årsmötet.

EFOs huvudsakliga uppgift är att föra fram osteopati som en distinkt vårdisciplin inom EU och att stödja medlemsförbunden i deras respektive arbete mot auktorisation. I samarbete med Forum for Osteopathic Regulation in Europe (FORE) och Comité Européen de Normalisation (CEN) har EFO sedan 2011 arbetat med framtagandet av en standard för att säkerställa hög kvalitet på osteopatisk utbildning och osteopatisk hälsovård. Den standard som EFOs 17 medlemsländer i samarbete med FORE och CEN har tagit fram presenterades slutligen i juli 2015.

Forum for Osteopathic Regulation in Europe (FORE)

FORE sammanför osteopatförbund och politiska organ för att höja standarden på osteopatisk vård över hela Europa. FOREs vision och strategiska mål kan sammanfattas enligt följande:

- Uppnä erkännande och reglering av osteopati som en distinkt vårdisciplin inom hälso- och sjukvård.
- Verka för att osteopatisk vård håller en genomgående hög och jämn standard inom Europa.
- Främja ökad medvetenhet om hur adekvat reglerad osteopatisk vård kan komma att bidra till EU-medborgarnas hälsa.
- Utgöra ett inkluderande och transparent forum för effektivt beslutsfattande.
- Samarbeta med andra organisationer som delar FOREs mål.

European Committee for Standardization / Comité Européen de Normalisation (CEN)

CEN är en organisation som samlar standardiseringsorgan från 33 europeiska länder. I Sverige är detta organ Swedish Institute of Standards (SIS). CEN är officiellt godkänt av EU och av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) som den organisation som ansvarar för utveckling och framtagning av frivilliga standarder på europeisk nivå. CEN stöder arbetet med framtagandet av standarder på en rad olika områden, bland andra hälsa och säkerhet samt hälsovård.

Europeisk standard för Osteopatisk medicin

Comité Européen de Normalisation (CEN) har antagit och utfärdat en europeisk standard för osteopati. Standarden har utvecklats i samarbete med European Federation of Osteopaths (EFO) och Forum for Osteopathic Regulation in Europe (FORE). Arbetet med standarden har utförts av en projektkommitté som inkluderade sjukvårdspersonal från 10 olika länder. Kommittén inrättades 2011 av CEN i samarbete med EFO och FORE där Svenska Osteopatförbundet (SOF) ingår.

Den nya standarden för utövandet av osteopatisk medicin i Europa syftar till att hjälpa osteopater att säkerställa patientsäker- och högkvalitativ vård. Standarden gjordes tillgänglig genom CEN i juli 2015 och beskriver osteopati enligt följande:

Osteopati är en patientcentrerad primärvårdsdisciplin som betonar sambandet mellan kroppens struktur och funktion. Det osteopatiska förhållningssättet ser till alla aspekter av hälsa och syftar till att underlätta kroppens förmåga att läka, huvudsakligen genom manuell behandling. Osteopati är ett distinkt yrke med osteopater som tillhandahåller sina tjänster över hela Europa.

En osteopat är sedermera definierad enligt följande:

En individ som har studerat osteopati vid ett godkänt lärosäte för osteopatisk medicin och som fortlöpande kan visa på bibehållen professionell standard.

Den nya europeiska standarden för behandling och utbildning bör bidra till ökad medvetenhet och förståelse för osteopatisk vård i hela Europa, något som förväntas vara särskilt värdefullt i länder som saknar specifika regelverk för tillhandahållandet av osteopatiska hälso- och sjukvårdstjänster.

Standarden förutsätter att praktiserande osteopater har slutfört relevant utbildning på en specificerad nivå (se CEN-standard för osteopatisk utbildning), samt löpande fortbildning. Vidare fordrar den europeiska standarden ett vetenskapligt förhållningssätt och evidensinformerad vård. Den europeiska standarden står inte över nationella lagar och regelverk.

Europeisk standard för osteopatisk utbildning

Följande text är ett sammandrag av det officiella dokumentet som finns att beställa från Swedish Institute of Standards (SIS). Läsaren bör iakttä att vissa länders lagar och regelverk kan komma att stå i konflikt med delar av dokumentet och i de fallen står det aktuella landets regelverk över den europeiska standarden.

Syftet med en grundläggande akademisk standard är att säkerställa att osteopater i Europa håller en jämn och hög nivå. CEN-standarderna ger riktlinjer för två huvudsakliga typer av utbildningar. Typ 1 som är en grundutbildning på heltid och Typ 2 som är en utbildning som riktar sig till den student som redan besitter överförbara kunskaper från annan utbildning.

Nationella krav på utbildningsstruktur varierar, dock skall minst två av de tre krav fastställda av världshälsoorganisationen (WHO) för Typ 1 utbildning mötas:

- Utbildningen skall leverera ett minimum av 4800 undervisningstimmar.
- Utbildningen skall ge ett minimum av 240 European Credit Transfer System (ECTS) Credits varav 60 Credits skall vara på avancerad nivå.
- Utbildningen skall ges på Mastersnivå (med eller utan föreliggande Bachelorexamen).

Utöver ovanstående kriterier skall utbildningen inkludera ett minimum av 1000 handledarledda kliniktimmars.

Typ 2 utbildningar skall anpassas till studentens förkunskaper, dock skall grundläggande osteopatiska ämnesområden och kompetenser täckas in i utbildningen. Som regel ges en Typ 2 utbildning över minst fyra år och inkluderar 2000 undervisningstimmar samt ett minimum av 1000 handledarledda kliniktimmars.

En osteopatisk högskoleutbildning skall innehålla ett visst antal väl definierade ämnesområden. Det finns, bortsett från några undantag utrymme för viss viktning, dock skall samtliga ämnen levereras på samma nivå och ur ett evidensinformerat perspektiv. Grundläggande ämnesområden och kompetenser vid osteopatisk högskoleutbildning är:

- Osteopatisk historia, filosofi och förhållningssätt till hälso- och sjukvård.
- Basmedicin (anatomi, fysiologi, patologi, mikrobiologi, biokemi, biomekanik, medicinsk historia).
- Strukturer för diagnos och behandling.
- Kunskap gällande de verkningmekanismer som understödjer terapeutisk intervention.
- Förmågan att granska och tillgodose sig medicinska och vetenskapliga texter och att inlemma ny och relevant kunskap i den kliniska vården.
- Kliniska kompetenser som syftar till att kvalitativt och kvantitativt diagnostisera dysfunktion.
- Osteopatiska tekniker.
- Djupgående kunskap gällande indikationer och kontraindikationer för osteopatisk behandling.
- Lagliga och etiska vårdaspekter.
- Förmåga till självkritik och att konstruktivt ta emot kritik från kollegor och patienter.

Europeisk standard för osteopatisk vård

Osteopatisk vård skall ges baserad på de kliniska riktlinjer som standardiserats inom ramen för osteopatisk utbildning. Osteopaten förväntas kunna bedöma och behandla tillstånd specifika för den egna vårddisiplinen men även besitta kunskap om tillstånd som kräver att patienten refereras till annan vårdgivare. Osteopaten skall även vara införstådd med eventuella kontraindikationer för osteopatisk behandling.

Världshälsoorganisationen (WHO) har listat fem olika modeller som ger en översiktlig bild av osteopatiska förhållningssätt till bedömning och behandling. Dessa modeller som inkluderar biomekaniska-, cirkulatoriska-, respiratoriska-, regulativa-, immunologiska, neurologiska- och biopsykosociala parametrar tillämpas ofta i kombination och utgör riktlinjer för osteopatisk praxis. Dessa modeller är även del av den nya standarden för osteopatisk praxis i Europa.

Osteopaten skall vara sanningsenlig i sin kontakt med sin patient och gentemot sina kollegor och arbeta för patientens bästa. Osteopaten skall ta hänsyn till- och respektera patientens önskemål och möta denne värdigt och fördomsfritt. Osteopatens personliga värdegrund och uppfattningar skall inte påverka målet att verka för patientens hälsa, istället skall patienten inkluderas i de beslut som rör dennes hälsa.

Osteopaten skall vara väl införstådd om den egna professionens ramar och begränsningar och inte hävda kompetens där annan vård är mer lämplig och där osteopaten istället skall referera till annan vårdgivare. Osteopaten skall inte uttrycka sig missvisande gällande den egna vårdens effektivitet och heller inte ge vård utöver den som kan motiveras i det enskilda patientfallet.

Osteopaten skall föra journal vilken skall göras tillgänglig för patienten då denne efterfrågar den. En medicinsk journals innehåll och hantering är reglerat av nationella

lagar vilka den enskilde osteopaten som utövar osteopati i Sverige skall informera sig om och förhålla sig till. Den nya Europeiska standarden för osteopati ger rekommendation gällande journalinnehåll enligt följande:

- Patientens personuppgifter
- De besvär och symptom som patienter presenterat
- Relevant medicinsk historik
- Kliniska fynd
- Rådgivning och information
- Den information patienten erhållit gällande potentiella risker relaterade till osteopatisk bedömning och behandling
- Vilka beslut som tagits
- Dokumentation av patientens medgivande till bedömning och behandling
- Dokumentation av den vård som administrerats
- Kopior på korrespondens och/eller testresultat som rör patientens hälsa
- Dokumentation av eventuella behandlingsreaktioner
- Om det var någon utöver patienten och terapeuten närvarande vid konsultationstillfället, ex. auskultant eller annan utomstående

Journalens innehåll skall behandlas konfidentiellt och förvaras på ett adekvat sätt.

Osteopati kan ges som del av integrativ vård i samarbete med andra vårdgivare, detta är till gagn för såväl patient som osteopat och även för nationella hälso- och sjukvårdssystem.

Denna text är ett sammandrag av den nya standarden för osteopati i Europa och en presentation av de aktörer som varit delaktiga i framtagandet av den. Det officiella standardiseringsdokumentet finns att beställa vid Swedish Institute of Standards (SIS).